

Наредба за държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България

Обн. ДВ. бр.40 от 16 Май 2000г., изм. ДВ. бр.78 от 7 Септември 2004г., изм. ДВ. бр.47 от 7 Юни 2005г.

Раздел I.

Общи положения

Чл. 1. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) С наредбата се определят държавните изисквания за приемане на студенти във висшите училища на Република България за придобиване на образователно-квалификационните степени "специалист", "бакалавър" и "магистър" след завършено средно или висше образование и за изпращане на български студенти за обучение в чуждестранни висши училища.

Раздел II.

Приемане на български граждани за студенти във висшите училища на Република България

Чл. 2. (1) (Доп. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Във висшите училища на Република България могат да кандидатстват и да бъдат приети за обучение български граждани, в т. ч. лица с двойно гражданство, едното от които е българско, които притежават диплома за средно образование, осигуряващо им достъп до обучение във висшите училища.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Български граждани, завършили средно образование в чуждестранни училища, могат да кандидатстват и да бъдат приети за студенти във висшите училища на Република България след признаване на средното им образование при условия и по ред, определени с наредбата по § 5 от Закона за народната просвета.

Чл. 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Приемането на студенти след завършено средно образование в рамките на утвърдения брой съгласно чл. 9, ал. 3, т. 6 от Закона за висшето образование (ЗВО) се извършва по реда на чл. 68, ал. 1, 2 и 4 от същия закон.

(2) Учебното съдържание за всеки конкурсен изпит се определя в съответствие с действащите в годината на кандидатстването учебни планове и учебни програми на средните училища в Република България.

(3) Знанията и уменията на кандидат-студентите се оценяват по шестобалната система.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Конкурсните изпити са анонимни, с изключение на изпитите за висшите училища по изкуствата и спорт.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите - лауреати на национални и международни олимпиади, завършващи средно образование в годината, в която се провежда олимпиадата, носители на медали от олимпийски, световни и европейски първенства, се приемат за студенти при условията и по реда на чл. 68, ал. 5 ЗВО.

(2) Когато конкурсните изпити са повече от един, на лауреатите на национални и международни олимпиади се признава оценка отличен 6,00 за този от тях, който е в съответствие с предмета на олимпиадата. Кандидат-студентите се явяват на останалите конкурсни изпити и участват в класирането по реда, установен в съответното висше училище.

Чл. 5. Висшите училища определят и обявяват:

1. условията и реда за участие в конкурсните изпити;
2. кандидатстудентските документи и сроковете за тяхното подаване;
3. датите за провеждане на конкурсните изпити;
4. критериите и процедурите за оценяване и класиране;
5. документите и сроковете за записване на новоприетите студенти.

Чл. 6. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Кандидат-студентите подават документите си в определените от висшите училища места и срокове. Длъжностно лице от висшето училище приема копие от дипломата за средно образование заедно с оригинала, който след сравняване се връща на притежателя му.

(2) Лицата с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто; военни инвалиди; кръгли сираци; майки с три и повече деца; близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също професионално направление и висше училище, представят документ, удостоверяващ тези обстоятелства, заедно с документите по чл. 5, т. 2.

Чл. 7. (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Висшите училища обявяват утвърдения от Министерския съвет брой на приеманите за обучение студенти, а държавните висши училища - и по професионални направления, образователно-квалификационни степени и специалности.

(2) Кандидат-студентите, успешно участвали в конкурсните изпити, които са: класирани с еднакъв бал; лица с трайни увреждания и намалена работоспособност 70 и над 70 на сто; военноинвалиди; кръгли сираци; майки с три и повече деца; близнаци, когато са кандидатствали едновременно в едно и също професионално направление и висше училище и единият от тях е приет, се приемат за студенти при облекчени условия и по ред, определени в правилниците за дейността на висшите училища.

Чл. 8. (1) Висшите училища провеждат конкурсните изпити и обявяват резултатите от тях.

(2) Резултатите от конкурсните изпити са окончателни и важат само за годината, в която са проведени изпитите.

(3) Технически грешки се отстраняват преди първото класиране при условия и по ред, определени в правилниците на висшите училища.

Чл. 8а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Приемането на български граждани за студенти във висшите училища на Република България за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след завършена образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" се извършва:

1. в рамките на утвърдения брой студенти по реда на чл. 9, ал. 3, т. 6 ЗВО, или

2. в изпълнение на разпоредбите на чл. 21, ал. 2 и 3 ЗВО.

(2) Условията, редът и сроковете за приемане на студентите по ал. 1 се определят в правилниците на висшите училища и при спазване изискванията на Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист" (обн., ДВ, бр. 76 от 2002 г.; попр., бр. 85 от 2002 г.; доп., бр. 79 от 2003 г.).

Чл. 8б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Записването на приетите студенти по чл. 3 се извършва с оригинал от дипломата за завършено средно образование в срок, определен от висшето училище, но не по-късно от започването на учебната година.

(2) Записването на приетите студенти по чл. 8а се извършва в началото на един от двата семестъра на учебната година.

Чл. 9. Младешите, които са приети за редовно обучение в български или чуждестранни висши училища, създадени по законоустановения ред, се отлагат от наборна военна служба до завършване на образованието си, но не по-късно от навършване на 27 години.

Раздел III.

Изпращане на български студенти за обучение в чуждестранни висши училища

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието и науката ежегодно обявява и провежда конкурси за местата за пълен и частичен срок на обучение в чуждестранни висши училища в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, културен и научен обмен и при допълнително определени от него изисквания, посочени в обявата за конкурса.

(2) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидати по ал. 1 могат да бъдат само студенти, записани в български държавни висши училища за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" след завършено средно образование съгласно чл. 5, ал. 1 или чл. 9, ал. 1, т. 2 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационните степени "бакалавър", "магистър" и "специалист".

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) За пълен срок на обучение могат да кандидатстват само студенти в първи курс, а за частичен - студенти, които не са в първата или в последната година на обучението си.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието и науката уведомява висшите училища за всички студенти, които продължават обучението си по реда на ал. 1.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение в чуждестранни висши училища, при прекратяване на обучението си преди срока могат да продължат обучението си във висшето училище в Република България по специалността, по която са били приети. С това право не се ползват студенти, които не са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(6) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение, ежегодно удостоверяват с документ пред Министерството на образованието и науката и пред висшето училище, в което са приети за студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за частичен срок на обучение, удостоверяват с документ пред висшето училище, в което са студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

Чл. 10а. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) (1) Министерството на образованието и науката ежегодно обявява и провежда конкурси за местата за пълен и частичен срок на обучение в чуждестранни висши училища за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след завършена образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, културен и научен обмен и при допълнително определени от него изисквания, посочени в обявата за конкурса.

(2) За пълен срок на обучение по реда на ал. 1 могат да кандидатстват студенти, които са завършили образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" във висше училище на Република България с успех от дипломата не по-малко от "много добър" (4,50).

(3) За частичен срок на обучение по реда на ал. 1 могат да кандидатстват студенти, записани за обучение в първи курс за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" в българско държавно висше училище.

(4) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за пълен срок на обучение, ежегодно удостоверяват с документ пред Министерството на образованието и науката, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

(5) Студентите, изпратени по реда на ал. 1 за частичен срок на обучение, удостоверяват с документ пред висшето училище, в което са студенти в Република България, че са изпълнили учебните си задължения в чуждестранното висше училище.

Чл. 10б. (Нов - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Министерството на образованието и науката ежегодно изисква информация от българските дипломатически и консулски представителства в чужбина за студентите, изпратени за пълен срок на обучение в чуждестранни висши училища.

Раздел IV.

Приемане на чужденци за студенти във висшите училища на Република България

Чл. 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Във висшите училища на Република България могат да кандидатстват чужденци, които притежават документ за завършено средно образование, осигуряващо им достъп до обучение във висшите училища на страната, в която е придобито средното образование или документ за завършено висше образование или степен на висше образование.

(2) Чужденци могат да кандидатстват във висшите училища на Република България:

1. в изпълнение на междуправителствени спогодби за образователен, научен и културен обмен;

2. съгласно актове на Министерския съвет;

3. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) при условията на чл. 95, ал. 6 и 7 на Закона за висшето образование.

(3) Чужденци могат да кандидатстват за обучение и при условията и по реда за приемане на българските граждани във висшите училища на Република България, ако:

1. имат статут на постоянно пребиваващи на територията на Република България;

2. имат статут на бежанци;

3. са от българска народност, удостоверена по реда на Постановление № 103 на Министерския съвет от 1993 г. за осъществяване на образователна дейност сред българите в чужбина (обн., ДВ, бр. 48 от 1993 г.; попр., бр. 52 от 1993 г.; изм. и доп., бр. 54 от 1995 г., бр. 20 от 1996 г., бр. 38 и 73 от 1999 г.).

(4) Кандидат-студентите по ал. 3 се приемат в рамките на ежегодно утвърждавания от Министерския съвет брой студенти.

Чл. 12. (1) Чужденците подават следните документи:

1. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) формуляр или молба, съдържаща кратки биографични данни и висшите училища и специалностите, в които желаят да се обучават;

2. (изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) копие от документа за завършено средно образование и от приложението с оценките - за кандидатите за пълен срок на обучение;

3. (нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) документ, издаден от компетентен орган, с който се удостоверява правото на кандидата да продължи обучението си във висшите училища на страната, в която е придобито средното образование;

4. (предишна т. 3, изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) академична справка - за студенти, кандидатстващи за частичен срок на обучение;
  5. (нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) копие от документа за завършено висше образование със степен, съответстваща на образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" - за кандидатите за обучение в магистърска степен;
  6. (нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) документ за владееене на български език, издаден от висше училище в Република България - за кандидатите, които няма да преминават езикова и специализирана подготовка;
  7. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 5 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) медицинско свидетелство, издадено в едномесечен срок преди датата на кандидатстването и заверено от съответните органи в страната, от която лицето кандидатства;
  8. (нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 6 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) копие от документите за гражданство - за кандидатите с двойно гражданство, едното от които е българско;
  9. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна т. 7 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) две снимки.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Документите по ал. 1, т. 2, 3, 4, 5 и 7 трябва да бъдат легализирани, преведени и заверени в съответствие с разпоредбите на международните договори на Република България с държавата, в която са издадени, а при отсъствие на такива - по общия ред за легализациите, преводите и заверките на документи и други книжа.
- Чл. 13. (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 1 подават документите по чл. 12 в Министерството на образованието и науката чрез компетентните институции в страната, от която кандидатстват.
- (2) Кандидат-студентите се приемат при условията и по реда, определени в междуправителствените спогодби, след съгласуване със съответните висши училища.
- Чл. 14. Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 2 подават документите си в Министерството на образованието и науката и се приемат при условията и по реда, определени в съответния акт на Министерския съвет.
- Чл. 15. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., доп. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 3 за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "бакалавър", "магистър" или "специалист" след завършено средно образование" подават документите си в избрано от тях висше училище в срок до 1 октомври в годината на кандидатстването.
- (2) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Минималният среден успех от учебните предмети от документа за завършено средно образование, които са балообразуващи за специалността, за която кандидатства лицето, не може да бъде по-нисък от 62 на сто от максималната стойност по системата за оценяване в страната, в която е придобито средното образование.
- (3) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Кандидат-студентите по чл. 11, ал. 2, т. 3 за обучение за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" след придобита образователно-квалификационна степен "бакалавър" или "магистър" подават документите си в избрано от тях висше училище до началото на летния семестър на съответната учебна година.
- (4) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г., предишна ал. 3 - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Решение за одобряване на кандидатите по ал. 1 се взема от съответното висше училище до 1 ноември в годината на кандидатстване.
- (5) (Нова - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Решение за одобряване на кандидатите по ал. 3 се взема от съответното висше училище в едномесечен срок от постъпване на документите, но не по-късно от началото на летния семестър на съответната учебна година.

Чл. 15а. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Висшите училища изпращат в Министерството на образованието и науката документите на одобрените от тях лица, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 6 от Закона за висшето образование, с оглед изпълнение на процедурата по издаване на визи за дългосрочно пребиваване - виза вид "D", съгласно Наредбата за условията и реда за издаване на визи, приета с Постановление № 97 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 49 от 2002 г.).

(2) При изпращането на документите по ал. 1 висшите училища посочват:

1. лични данни на кандидата - имената по паспорт на латиница, дата на раждане, място на раждане, гражданство;
2. наименование на специалността, образователно-квалификационна степен, форма и срок на обучение по утвърден учебен план;

3. информация за езиковата и специализираната подготовка - степен на владеене на български език, наименование на департамента, в който ще се проведе подготовката, продължителност на обучението;
4. семестриалната такса за обучение и за езиковата и специализираната подготовка;
5. номер на банковата сметка, по която следва да бъде преведена таксата за обучение или за езиковата и специализираната подготовка.

(3) Министерството на образованието и науката издава Удостоверение за приемане на кандидат-студентите за обучение в Република България и писмено уведомява Министерството на външните работи и дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи за това. Удостоверението е валидно само за учебната година, за която е издадено.

(4) Лицата, кандидатстващи при условията на чл. 95, ал. 6 от Закона за висшето образование, заплащат таксите за обучение, след като са получили виза вид "D" и са пристигнали в Република България.

Раздел V.

Езикова и специализирана подготовка на чужденците, кандидатстващи във висшите училища в Република България (Загл. изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.)

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Висшите училища осигуряват езиковата и специализираната подготовка на чужденците, кандидатстващи във висшите училища в Република България.

(2) Езиковата и специализираната подготовка се организира на територията на Република България в департаменти на висшите училища, които отговарят на [чл. 26а](#) от Закона за висшето образование. Когато такива звена в структурата на висшето училище не съществуват, езиковата и специализираната подготовка се провежда в други висши училища, където са създадени департаменти, отговарящи на изискванията на Закона за висшето образование.

Чл. 17. (1) Обучението се провежда по учебна документация, която обхваща учебен план и учебни програми.

(2) Обучението за придобиване на езикови и специализирани знания е с продължителност не по-малко от 9 месеца и се извършва в учебни групи с численост не повече от 10 души.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Езиковата и специализираната подготовка се осъществява чрез изучаване на задължителни учебни дисциплини, разпределени в две групи при минимален хорариум, както следва:

1. за хуманитарните специалности - български език - 800 учебни часа;
2. за всички останали специалности - български език - 650 учебни часа, и специализирани учебни дисциплини - 350 часа.

Чл. 18. (1) Обучението по български език завършва с писмен и устен изпит, който се полага пред комисия.

(2) (Нова - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Лицата по чл. 16, ал. 1, които владеят български език, могат да се явят на изпитите по ал. 1, без да са преминали езикова подготовка.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) Специализираната подготовка завършва с изпити по всички учебни дисциплини, предвидени в учебния план, които се полагат пред комисия.

Чл. 19. (Изм. - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) На лицата, успешно завършили езиковата и специализираната подготовка, се издава свидетелство от висшето училище, провело подготовката.

Чл. 20. (Нов - ДВ, бр. 78 от 2004 г.) (1) Висшите училища записват одобрените кандидати за студенти, след като те представят свидетелството по чл. 19.

(2) Висшите училища писмено уведомяват Министерството на образованието и науката за чужденците, които са се записали за студенти.

(3) Министерството на образованието и науката изпраща информацията по ал. 2 на Министерството на външните работи и на дирекция "Миграция" на Министерството на вътрешните работи.

Допълнителни разпоредби

§ 1. Лауреати на национални и международни олимпиади по смисъла на наредбата са лица, които са получили оценка отличен 6,00 на националните олимпиади или са носители на златен, сребърен или бронзов медал от международни олимпиади.

§ 2. Кандидат-студентите удостоверяват статута си на лауреати на национални и международни олимпиади с документ, издаден от Министерството на образованието и науката, който представят заедно с документите по чл. 5, т. 2.

§ 3. (1) (Изм. - ДВ, бр. 47 от 2005 г.) Когато в дипломата за средно образование на български гражданин по съответен учебен предмет не е вписана оценка, която участва в образуването на състезателния бал, лицето полага изпит по този учебен предмет в училище, определено от началника на съответния регионален инспекторат по образованието. Изпитът се полага върху учебното съдържание по съответния учебен предмет при условията и по реда на държавните зрелостни изпити.

(2) Лицето, издържало успешно изпита, получава удостоверение за положен изпит по общообразователен учебен предмет, което е неразделна част от дипломата за средно образование.

(3) Когато в дипломата за средно образование са вписани две оценки по балообразувания учебен предмет, като едната от тях е от държавния зрелостен изпит, а другата - от курса на обучение, за балообразуваща оценка се счита оценката от държавния зрелостен изпит.

(4) При образуването на състезателния бал на кандидат-студенти, в чиято диплома за средно образование няма оценка от държавен зрелостен изпит по български език и литература, за балообразуваща се взема оценката от зрелостния изпит по общообразователна подготовка.

Заклучителни разпоредби

§ 4. Наредбата се издава на основание чл. 9, ал. 3, т. 10 от Закона за висшето образование.

§ 5. Министърът на образованието и науката дава указания по прилагането на наредбата.